

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	6SŽi/26/2013
Identifikačné číslo spisu:	1012201987
Dátum vydania rozhodnutia:	28.05.2014
Meno a priezvisko:	JUDr. Jozef Hargaš
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2014:1012201987.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu POHOTOVOŠŤ, s. r. o., so sídlom v Bratislave, Pribinova 25, zastúpeného advokátskou kanceláriou Fridrich Paľko, s. r. o., so sídlom v Bratislave, Grösslingova 4, konajúci advokát Doc. JUDr. Branislav Fridrich, PhD., proti žalovanému Ústavnému súdu Slovenskej republiky, so sídlom v Košiciach, Hlavná 110, o preskúmania rozhodnutia predsedníčky Ústavného súdu Slovenskej republiky z 26. júla 2012, sp. zn. Spr 758/2012, Inf 62/2012 a rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky z 11. júla 2012, sp. zn. Spr 758/2012, Inf 62/2012, o odvolaní žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 18. júla 2013, č. k. 1S/260/2012-23, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Bratislave, č. k. 1S/260/2012-23 z 18. júla 2013 potvrdzuje.

Účastníkom náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

Odôvodnenie

Uznesením z 18. júla 2013, č. k. 1S/260/2012-23, Krajský súd v Bratislave (ďalej aj „krajský súd“) zastavil konanie, v ktorom sa žalobca sa prostredníctvom svojho právneho zástupcu, žalobou osobne podanou na krajskom súde domáhal zrušenia ním napadnutého rozhodnutia. Krajský súd v odôvodnení uznesenia uviedol v zásade dva dôvody pre tento jeho postup.

Ako prvý dôvod zastavenia konania podľa § 250d ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“) krajský súd uviedol zmeškanie lehoty na podanie žaloby, ktorá je v zmysle § 250b ods. 1 OSP lehotou procesnoprávnou. Zo spisu mal za zrejmé, že žalobca podal žalobu osobne 9. októbra 2012 (utorok), pričom napadnuté rozhodnutie bolo podľa pripojenej doručenky doručené k rukám právneho zástupcu žalobcu 6. augusta 2012. Posledným dňom lehoty dvoch mesiacov by mal byť podľa § 250b v spojení s § 57 ods. 2 OSP 6. október 2012. Keďže 6. október 2012 pripadol na sobotu, posledným dňom lehoty bol nasledujúci pracovný deň, t. j. pondelok 8. októbra 2012. Dvojmesačná lehota podľa § 250b ods. 1 OSP, ktorej zmeškanie nemožno odpustiť, teda uplynula dňa 8. októbra 2012 (pondelok). Žaloba bola podaná osobne na súd až 9. októbra 2012 (utorok). Vzhľadom na skutočnosť, že žalobca podal žalobu proti rozhodnutiu žalovaného po uplynutí zákonom ustanovenej lehoty, jeho žaloba bola

podaná oneskorene.

Ďalším dôvodom zastavenia konania bolo nezaplatenie súdneho poplatku zo strany žalobcu. Krajský súd s odvolaním sa na § 5 ods. 1 písm. a/, § 8 ods. 1, § 10 ods. 1, § 11 ods. 3 zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch v znení neskorších predpisov (ďalej len „ZSP“) a položku 10 sadzobníka súdnych poplatkov ZSP poukázal, že zo súdneho spisu vyplýva, že žalobca bol vyzvaný na zaplatenie súdneho poplatku výzvou doručenou právnomu zástupcovi žalobcu 2. mája 2013.

Žalobca na túto výzvu na zaplatenie súdneho poplatku reagoval podaním označeným ako odvolanie proti výzve/uzneseniu doručeným krajskému súdu 17. mája 2013. V tomto odvolaní žalobca namietol, že súd pochybil keď vydal výzvu na zaplatenie súdneho poplatku, pretože o uložení povinnosti zaplatiť súdny poplatok musí súd rozhodnúť uznesením. Toto uznesenie musí byť podľa žalobcu odôvodnené podľa § 169 ods. 1 OSP, a keďže odôvodnenie neobsahuje, je nepreskúmateľné. Ďalej žalobca argumentoval tým, že súd nemal vyzývať na zaplatenie súdneho poplatku podľa položky 10 písm. a/ sadzobníka súdnych poplatkov, pretože žalovaný - Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) nie je orgánom verejnej správy, ale orgánom verejnej moci. Súd nie je oprávnený svojvoľne rozširovať okruh úkonov podliehajúcich súdnemu poplatku. Poukázal pri tom na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) z 29. marca 2007, sp. zn. 4Cdo/39/2007.

Krajský súd k vyššie uvedenému „odvolaniu“ žalobcu uviedol, že ZSP, konkrétne § 10 ods. 1 veta prvá hovorí jasne o výzve (nie o uznesení) na zaplatenie súdneho poplatku. Krajský súd teda postupoval správne, keď vyzval žalobcu na zaplatenie súdneho poplatku za podanie návrhu (žaloby), pričom mu v zmysle citovaného zákonného ustanovenia určil lehotu na zaplatenie 10 dní od doručenia výzvy a poučil žalobcu o následku nezaplatenia súdneho poplatku, ktorým je zastavenie konania (§ 10 ods. 1 veta druhá ZSP). Súd bol povinný postupovať podľa ZSP, ktorý je vo vzťahu k OSP lex specialis. Proti výzve na zaplatenie súdneho poplatku nie je prípustné odvolanie, pretože výzva nie je rozhodnutím. Odvolanie je prípustné až proti tomuto uzneseniu o zastavení konania.

Vo vzťahu k námietke neexistencie príslušnej položky sadzobníka súdnych poplatkov pre žalobu, a síce že ústavný súd nie je orgánom verejnej správy, a teda žalobca nemá poplatkovú povinnosť, krajský súd uviedol nasledovné. V prvom rade poukázal, že ústavný súd v tomto konkrétnom prípade rozhodoval v prenesenej kompetencii ako orgán verejnej správy; v opačnom prípade, ak by teda rozhodoval nie ako orgán verejnej správy, ale ako orgán verejnej moci, ako poukázal žalobca, jeho rozhodnutie by nebolo preskúmateľné súdom v správnom súdnictve. V zmysle § 19 ods. 4 zákona č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám (ďalej len „zákon o slobode informácií“) rozhodnutie o odmietnutí žiadosti možno preskúmať v súdnom konaní podľa osobitného zákona, za ktorý sa považujú ustanovenia § 244 a nasl. OSP. Žalobca využil túto kompetenciu danú zákonom o slobode informácií a obrátil sa na správny súd o preskúmanie rozhodnutia žalovaného, ktorý rozhodoval podľa zákona o slobode informácií v prenesenej kompetencii ako orgán verejnej správy. Nebolo teda možné aplikovať na tento prípad rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 4Cdo/39/2007 z 29. marca 2007, na ktoré sa odvoláva žalobca.

O náhrade trov konania krajský súd rozhodol podľa § 146 ods. 1 písm. c/ OSP v spojení s § 246c OSP tak, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania, nakoľko konanie vo veci bolo zastavené.

Proti tomuto uzneseniu krajského súdu podal v lehote ustanovenej zákonom (§ 204 ods. 1 v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP) odvolanie žalobca. Žiadal uznesenie krajského súdu zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie.

Žalobca svoje odvolanie odôvodnil s poukazom na § 205 ods. 2 písm. a/ OSP v spojení s § 221 ods. 1 písm. f/ a h/ OSP a na § 205 ods. 2 písm. f/ OSP, namietajúc, že účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, súd prvého stupňa vec nesprávne právne posúdil tým, že nepoužil správne ustanovenie právneho predpisu a nedostatočne zistil skutkový stav, a rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádzalo z nesprávneho právneho posúdenia veci. Namietal pritom oba dôvody zastavenia konania.

Podľa názoru žalobcu krajský súd zistenie, že napadnuté rozhodnutie bolo žalobcovi doručené 18. júla 2013, vychádza z nedostatočne zisteného skutkového stavu. Namietol, že krajský súd sa nevysporiadal so skutočnosťou, že vo veci došlo k pochybeniu pri doručovaní napadnutého rozhodnutia. Poukázal na obsah administratívneho spisu žalovaného, z ktorého vyplýva, že napadnuté rozhodnutie bolo

doručované právnomu zástupcovi žalobcu na adresu Moyzesova 8, Bratislava, hoci v tom čase, ako vyplýva tiež z údajov v obchodnom registri, bolo jeho sídlo na adrese Grösslingova 4, Bratislava. Zdôraznil, že obchodný register je verejný zoznam zákonom ustanovených údajov (§ 27 ods. 1 zákona č. 513/1991 Zb.), žalovanému teda bola z verejných zdrojov známa zmena sídla právneho zástupcu žalobcu. V tomto smere dal žalobca do pozornosti najvyššieho súdu rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 5Cdo/94/2000, v zmysle ktorého „k platnému doručeniu písomnosti, ktorá sa má doručiť do vlastných rúk v zmysle § 47 ods. 2 OSP nedôjde, ak sa adresát v mieste doručenia v čase doručovania nezdržiaval.“ Nesprávny postup pri doručovaní má za následok jeho neúčinnosť. A to aj v prípade, že súd doručí rozhodnutie účastníkovi konania (rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 1Obdo V/12/2009). Ďalej žalobca namietal, že skutočnosť, že napadnuté rozhodnutie mu malo byť doručené 06. augusta 2012 mu nebolo známa, nemohol sa preto ku nej vyjadriť, prípadne navrhnúť dokazovanie, ktorým by bol preukázaný iný skutkový stav. Ak krajský súd teda založil svoje rozhodnutie na dôkaz, ku ktorému žalobca nemal možnosť sa vyjadriť, resp. sa s takým dôkazom vôbec oboznámiť, bola žalobcovi týmto postupom odňatá možnosť konať pred súdom. Nie je podľa žalobcu prípustné, aby súd založil svoje rozhodnutie na vykonanom dokazovaní, ku ktorému sa žalobca nemal možnosť vyjadriť. Zdôraznil, že nie je akceptovateľné, aby takéto rozhodnutie bolo prijaté len na základe dôkazu, ktorý predložil žalovaný a pochádza z jeho vlastnej evidencie.

K dôvodu zastavenia konania pre nezaplatenie súdneho poplatku žalobca namietal, že výzvu na zaplatenie súdneho poplatku považuje za nesprávnu. Napadnuté uznesenie neobsahuje odôvodnenie v zmysle § 169 ods. 1 OSP, a preto je nepreskúmateľné. Podľa položky č. 10 písm. a/ sadzobníka súdnych poplatkov spoplatneniu podlieha len podanie návrhu/žaloby na preskúmanie zákonnosti rozhodnutia orgánu, ktorý je orgánom verejnej správy. Podľa názoru žalobcu však Ústavný súd Slovenskej republiky nie je orgánom verejnej správy, jeho rozhodnutie preto nie je rozhodnutím orgánu verejnej správy; žalobca nežiada o preskúmanie rozhodnutia verejnej správy, ale orgánu verejnej moci. Na základe ustanovenia § 19 ods. 4 zákona č. 211/2000 Z. z. došlo k rozšíreniu právomoci všeobecných súdov na preskúmanie zákonnosti rozhodnutí vydaných podľa § 16 až § 19 zákona č. 211/2000 Z. z. aj na orgány verejnej moci. Na druhej strane však nedošlo k zakomponovaniu tohto rozšírenia do sadzobníka súdnych poplatkov. Krajský súd nie je oprávnený svojvoľne rozširovať okruh úkonov podliehajúcich súdnemu poplatku. Žalobca preto nemôže byť vyzvaný na zaplatenie súdneho poplatku za podanú žalobu na preskúmanie zákonnosti iného orgánu ako je orgán verejnej správy, akým je o. i. Ústavný súd Slovenskej republiky. Preto je žalobca toho názoru, že nemá povinnosť zaplatiť súdny poplatok za žalobu. Preto nezaplatenie súdneho poplatku, bez existencie zákonnej povinnosti, nie je možné postihnúť zastavením konania. K odvolaniu priložil fotokópiu rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Cdo/39/2007 z 29. marca 2007.

Žalobca tiež poukázal na to, že ho krajský súd vyzval, aby sa vyjadril, či súhlasí s rozhodnutím vo veci bez nariadenia pojednávania, na ktorú výzvu reagoval s tým, že trvá na prerokovaní veci na nariadenom pojednávaní. Krajský súd však pojednávanie nenariadil, vykonal dokazovanie a vo veci rozhodol, čím bola žalobcovi tiež odňatá možnosť konať pred súdom.

Žalovaný v písomnom vyjadrení k odvolaniu navrhol uznesenie krajského súdu potvrdiť. Uviedol, že argumentácia žalobcu, súvisiaca s oneskoreným podaním žalobcu, sa prieči právnej úprave lehôt v občianskom súdnom konaní ako aj dôkazom v spise žalovaného č. Spr 758/2012. Inf 62/2012. Poukázal pritom na ustanovenia § 57 ods. 2, § 250b ods. 1 OSP. Napadnuté rozhodnutie predsedníčky Ústavného súdu Slovenskej republiky č. Spr 785/2012. Inf 62/2012 z 26. júla 2012 právny zástupca žalobcu preukázateľne prevzal 06. augusta 2012, čo potvrdil svojím podpisom na doručenke, ktorá je súčasťou spisu žalovaného sp. zn. Spr 785/2012. Inf 62/2012. Predmetné rozhodnutie sa v zmysle predloženého potvrdenia Slovenskej pošty o prevzatí zásielky jej adresátom, dostalo do dispozičnej sféry žalobcu, zastúpeného jeho právnym zástupcom, dňa 6. augusta 2012. Keďže žalobca podal žalobu osobne do podateľne krajského súdu až 9. októbra 2012, podal ju až po uplynutí zákonom ustanovenej lehoty.

K druhému dôvodu zastavenia konania - nezaplatenie súdneho poplatku - žalovaný uviedol, že krajský súd sa v súlade s ustanoveniami správneho poriadku vysporiadal s argumentmi žalobcu a vysvetlil dôvody uloženia poplatkovej povinnosti ako aj následného zastavenia konania. Nad rámec uvedeného žalovaný tvrdil, že je zarážajúce, keď žalobca podáva žalobu o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia predsedníčky ústavného súdu ako správneho orgánu (pri rozhodovaní podľa ustanovení zákona o slobode informácií) podľa § 247 OSP, avšak na druhej strane potom v súvislosti s uloženou poplatkovou

povinnosťou naopak tvrdí, že jeho žaloba nesmeruje proti rozhodnutiu ústavného súdu ako orgánu verejnej správy, ale ako orgánu verejnej moci. Pokiaľ by to bolo tak, potom by žalobca rozhodnutie predsedníčky ústavného súdu, vydané podľa zákona o slobode informácií, ani nemohol napadnúť samotnou žalobou o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia správneho orgánu podľa § 247 OSP.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP) preskúmal napadnuté uznesenie krajského súdu z dôvodov a v rozsahu uvedenom v odvolaní žalobcu (§ 212 ods. 1 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP) postupom bez nariadenia pojednávania podľa § 250ja ods. 2 veta prvá OSP a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu neobsahuje skutočnosti spôsobilé privodiť zmenu alebo zrušenie uznesenia krajského súdu a nemožno mu preto priznať úspech.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) sa primárne zaoberal včasnosťou podanej žaloby, ktorá sa odvíja od doručovania v administratívnom konaní.

Najvyšší súd z obsahu súdneho spisu, ktorého súčasťou je aj administratívny spis žalovaného sp. zn. Spr 758/2012. Inf 62/2012, zistil, že rozhodnutie predsedníčky ústavného súdu č. Spr 758/2012. Inf 62/2012 z 26. júla 2012 bolo doručované konateľovi právneho zástupcu žalobcu doc. JUDr. Branislavovi Fridrichovi, PhD. na adresu Moyzesova 8, Bratislava (výpis z Obchodného registra Okresného súdu Bratislava I, oddiel Sro, vložka č. 60065/B). Doručovanie bolo realizované prostredníctvom pošty Bratislava I Doc. JUDr. Branislav Fridrich, PhD. osobne rozhodnutie prevzal 06. augusta 2012 z adresy Moyzesova 8, Bratislava, čo potvrdil svojim podpisom. Podpis na doručení s zhoduje s podpisom na plnomocenstve a na sprievodnom liste k žalobám z 09. októbra 2012, ktoré sú súčasťou súdneho spisu na č. 1. 2, 3. Z obsahu administratívneho spisu nevyplýva iný spôsob, ako sa mohol žalobca, resp. jeho právny zástupca, dozvedieť o obsahu žalobou napadnutého rozhodnutia žalovaného (napríklad nahliadnutím do administratívneho spisu, vyžiadaním fotokópie napadnutého rozhodnutia žalovaného po nahliadnutí do administratívneho spisu, namietaním u žalovaného, že mu rozhodnutie nebolo vôbec doručené, a podobne).

O prevzatí rozhodnutia právnym zástupcom žalobcu napokon svedčí aj podaná žaloba datovaná 8. októbra 2012, v ktorej sa žalobca domáhal zrušenia rozhodnutia žalovaného z 26. júla 2012, sp. zn. Spr 758/2012. Inf 62/2012 ako aj rozhodnutia ústavného súdu z 11. júla 2012, sp. zn. Spr 758/2012. Inf 62/2012 a vrátenia veci žalovanému na ďalšie konanie, pričom v dôvodoch žaloby namieta argumentáciu žalovaného uvedenú v napadnutom rozhodnutí. Uvedené len preukazuje, že žalobca, resp. jeho právny zástupca v čase podanej žaloby mal vedomosť o rozhodnutí žalovaného (t. j. o spôsobe a dôvodoch rozhodnutia). V podanej žalobe datovanej 8. októbra 2012 žalobca žiadnym spôsobom nenamietal nesprávny postup pri doručovaní rozhodnutia žalovaného na adresu Bratislava, Moyzesova 8. Námietku nesprávneho postupu pri doručovaní napadnutého rozhodnutia žalovaného žalobca uplatnil až v odvolaní po tom, ako krajský súd zastavil konanie (okrem iného) pre oneskorené podanie žaloby. Najvyšší súd preto považuje námietku žalobcu za účelovú v snahe vyhnúť sa následkom svojho konania, ktoré spočíva v oneskorení podaní žaloby.

Na základe uvedených skutočností najvyšší súd nemá pochybnosť o tom, že právny zástupca žalobcu preukázateľne rozhodnutie žalovaného č. Spr 758/2012. Inf 62/2012 z 26. júla 2012 prevzal 6. augusta 2012. Krajský súd nerozhodol na základe dôkazu, ktorý mu predložil len žalovaný a ku ktorému sa žalobca nemohol vyjadriť, pretože doručeníka preukazuje prevzatie rozhodnutia žalovaného právnym zástupcom žalobcu, o čom mal právny zástupca žalobcu, a teda aj žalobca, preukázateľne vedomosť, rozhodnutie sa dostalo do dispozičnej sféry žalobcu a žalobcovi bol známy aj deň, kedy sa rozhodnutie žalovaného dostalo do dispozičnej sféry jeho právneho zástupcu, o čom ho bol právny zástupca povinný informovať. Prípadnú nesprávnu komunikáciu medzi žalobcom a jeho právnym zástupcom, ktorých vzťah vyplýva z dvojstranného právneho úkonu (zo zmluvy), nie je súd v správnom súdnictve oprávnený riešiť.

Námietku nesprávneho postupu doručovania napadnutého rozhodnutia vyhodnotil najvyšší súd ako irelevantnú aj z ďalšieho dôvodu: v administratívnom konaní je doručovanie právnickým osobám upravené v § 25 ods. 2 správneho poriadku v spojení s § 22 ods. 1 zákona o slobode informácií.

Paragraf 25 ods. 2 správneho poriadku upravuje doručovanie právnickým osobám nasledovne:

- na adresu, ktorú právnická osoba uviedla,
- na adresu, ktorá je správneho orgánu známa, alebo
- na adresu, ktorá je uvedená v obchodnom registri alebo v inom registri, v ktorom je právnická osoba zapísaná a jej iná adresa nie je správneho orgánu známa.

V žiadosti o poskytnutie informácie bola adresa právneho zástupcu žalobcu uvedená ako Bratislava, Moyzesova 8, čo v tom čase zodpovedalo adrese uvedenej v obchodnom registri. Právny zástupca žalobcu však zmenu svojej adresy správneho orgánu v administratívnom konaní neoznámil. Preto žalovaný rozhodnutie doručoval na adresu, ktorú právny zástupca žalobcu v žiadosti uviedol a ktorá bola žalovanému známa, čo zodpovedá zákonnému spôsobu doručovania v zmysle § 25 ods. 2 správneho poriadku. Navyše, právny zástupca žalobcu z tejto adresy aj napadnuté rozhodnutie žalovaného prevzal.

Pre účinky doručenia v predmetnej právnej veci je rozhodujúce, že konateľ právneho zástupcu žalobcu (ako oprávnená osoba v zmysle § 25 ods. 1 posledná veta správneho poriadku) fyzicky rozhodnutie žalovaného prevzal 06. augusta 2012 z adresy Bratislava, Moyzesova 8, čo potvrdil vlastnoručným podpisom. U právnických osôb je vylúčené „zdržívanie sa v mieste doručovania“, preto ani § 25 ods. 2 správneho poriadku v súvislosti so vznikom fikcie doručenia neupravuje skutočnosť „zdržovania sa“, resp. „nezdržovania sa“ v mieste doručovania tak, ako je to v prípade fyzických osôb (§ 24 správneho poriadku), ale vznik fikcie doručenia sa odvíja od objektívnej znalosti sídla, resp. miesta doručovania právnickej osoby.

Doručovanie napadnutého rozhodnutia bolo v súlade s § 25 ods. 1 správneho poriadku v spojení s § 22 ods. 1 zákona o slobode informácií. Deň jeho doručenia je dňom, kedy ho právny zástupca žalobcu fyzicky prevzal, a nebol určený na základe fikcie doručenia. Pri faktickom prevzatí písomnosti určenej do vlastných rúk v odbernej lehote je adresa, na ktorú bola písomnosť doručovaná, irelevantná. Jej správnosť má relevanciu len v prípade, že by deň doručenia písomnosti bol určený na základe fikcie doručenia v zmysle § 25 ods. 2 správneho poriadku, pretože v takom prípade je nevyhnutné zaistiť, aby adresát mal možnosť sa o zásielke dozvedieť.

Len na margo najvyšší súd uvádza, že k zmene sídla právneho zástupcu žalobcu došlo 20. júla 2012, teda prvostupňové rozhodnutie bolo vydané pred zmenou adresy a druhostupňové rozhodnutie len šesť dní po zmene adresy právneho zástupcu žalobcu. Právny zástupca žalobcu neuvádza, kedy podal návrh na zápis zmeny zapísaných údajov (zmena sídla) do obchodného registra podľa § 5 ods. 1 zákona č. 530/2003 Z. z. o Obchodnom registri v znení neskorších predpisov, ani kedy o návrhu bolo rozhodnuté a kedy bola zmena sídla do obchodného registra zapísaná. V zmysle ustanovenia § 27 ods. 3 prvá a posledná veta Obchodného zákonníka zapísané údaje sú účinné voči tretím osobám odo dňa ich zverejnenia. Zapísaná osoba sa však nemôže na tieto údaje alebo obsah listín odvolávať voči tretím osobám do 15 dní odo dňa ich zverejnenia, ak tretie osoby preukážu, že o nich nemohli vedieť. Ak by aj najvyšší súd pripustil, že zmena sídla právneho zástupcu žalobcu bola do obchodného registra zapísaná 20. júla 2012, tak aj v tomto prípade by bolo doručovanie rozhodnutia žalovaného v súlade s § 25 ods. 2 správneho poriadku, pretože z obsahu administratívneho spisu vyplýva, že žalovaný v čase vydania druhostupňového rozhodnutia (26. júla 2012) nevedel o zmene sídla právneho zástupcu žalobcu, ku ktorej došlo 20. júla 2012, preto sa na ne právny zástupca žalobcu nemôže odvolávať (§ 27 ods. 3 posledná veta Obchodného zákonníka).

Vo vzťahu k druhému odvolaciemu dôvodu - povinnosti zaplatiť súdny poplatok za žalobu - je potrebné sa primárne zaoberať námietkou žalobcu týkajúcou sa postavenia ústavného súdu ako povinnej osoby podľa zákona o slobode informácií.

Ústava Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) definuje povinné osoby ako „orgány verejnej moci“, ktoré majú povinnosť primeraným spôsobom poskytovať informácie o svojej činnosti v štátnom jazyku; podmienky a spôsob vykonania ustanoví zákon (čl. 26 ods. 5). Verejnou mocou je taká moc, ktorá autoritatívne rozhoduje o právach a povinnostiach subjektov, či už priamo alebo sprostredkované.

Subjekt, o ktorého právach alebo povinnostiach rozhoduje orgán verejnej moci, nie je v rovnoprávnom postavení s týmto orgánom a obsah rozhodnutia tohto orgánu nezávisí od vôle subjektu. Verejnú moc vykonáva štát predovšetkým prostredníctvom orgánov moci zákonodarnej, výkonnej a súdnej a za určitých podmienok ju môžu vykonávať aj prostredníctvom ďalších subjektov. Kritériom pre určenie, či iný subjekt koná ako orgán verejnej moci, je skutočnosť, či konkrétny subjekt rozhoduje o právach a povinnostiach iných osôb a tieto rozhodnutia sú štátnou mocou vynútiteľné, či môže štát do týchto práv a povinností zasahovať (uznesenie Ústavného súdu Českej a Slovenskej Federatívnej republiky sp. zn. I. ÚS 191/92 z 09. júna 1992).

Pojem verejná moc je širokým pojmom zahŕňajúcim tak orgány zákonodarnej, výkonnej aj súdnej moci. Preto čl. 26 ods. 5 ústavy vychádza zo širokej koncepcie povinných osôb, ktoré bližšie špecifikuje § 2 zákona o slobode informácií tak, že ide o:

- štátne orgány, obce, vyššie územné celky, ako aj tie právnické osoby a fyzické osoby, ktorým zákon zveruje právomoc rozhodovať o právach a povinnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb v oblasti verejnej správy, a to iba v rozsahu ich rozhodovacej činnosti,
- právnické osoby zriadené zákonom a právnické osoby zriadené štátnym orgánom, vyšším územným celkom alebo obcou podľa osobitného zákona,
- právnické osoby založené povinnými osobami uvedenými vyššie,
- iné právnické osoby a fyzické osoby podľa osobitného zákona.

Pod pojmom verejná správa rozumieme určitý druh činnosti alebo inštitúciu, ktorá verejnú správu vykonáva. V prvom prípade ide o materiálnu definíciu a v druhom prípade definíciu správy z hľadiska formálneho. Z materiálneho hľadiska je verejná správa činnosťou štátnych alebo iných verejných inštitúcií, ktorá svojím obsahom nie je činnosťou zákonodarnou ani súdnou (Hendrych, D. a kol. Správni právo. Obecná časť. 5., rozšírené vydanie. Praha: C.H.Beck, 2003, s. 6-7).

Na konanie podľa zákona o slobode informácií sa použijú ustanovenia správneho poriadku, pokiaľ zákon o slobode informácií neustanovuje inak (§ 22 ods. 1 zákona o slobode informácií). Správny poriadok v ustanovení § 1 ods. 2 definuje správne orgány ako štátne orgány, orgány územnej samosprávy, orgány záujmovej samosprávy, fyzické osoby alebo právnické osoby, ktorým zákon zveril rozhodovanie o právach, právom chránených záujmoch alebo povinnostiach fyzických osôb a právnických osôb v oblasti verejnej správy. V predmetnej právnej veci je oblasťou verejnej správy, v ktorej je rozhodované, správa na úseku práva na prístup k informáciám.

Ústavný súd Slovenskej republiky je v prvom rade nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy). S touto definíciou ústavného súdu sa neoddeliteľne spája jeho kompetencia konať a rozhodovať v rámci ochrany ústavnosti zakotvená v čl. 125 - 129 ústavy:

- konanie o súlade právnych predpisov s právnymi predpismi vyššej právnej sily,
- konanie o súlade dojednaných medzinárodných zmlúv, na ktoré je potrebný súhlas Národnej rady Slovenskej republiky, s ústavou alebo s ústavným zákonom,
- konanie o súlade predmetu referenda, ktoré sa má vyhlásiť na základe petície občanov alebo uznesenia Národnej rady Slovenskej republiky podľa čl. 95 ods. 1, s ústavou alebo s ústavným zákonom,
- kompetenčné spory medzi ústrednými orgánmi štátnej správy,
- rozhoduje v sporných prípadoch o tom, či je daná kontrolná pôsobnosť Najvyššieho kontrolného úradu Slovenskej republiky,
- o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd,
- o sťažnostiach orgánov územnej samosprávy proti neústavnému alebo nezákonnému rozhodnutiu alebo inému neústavnému alebo nezákonnému zásahu do vecí územnej samosprávy, ak o jej ochrane nerozhoduje iný súd,
- podáva výklad ústavy alebo ústavného zákona, ak je vec sporná,
- o sťažnosti proti rozhodnutiu o overení alebo neoverení mandátu poslanca Národnej rady Slovenskej republiky

republiky,

- o ústavnosti a zákonnosti volieb prezidenta Slovenskej republiky, volieb do Národnej rady Slovenskej republiky, volieb do orgánov územnej samosprávy a volieb do Európskeho parlamentu.
- o sťažnostiach proti výsledku referenda a o sťažnostiach proti výsledku ľudového hlasovania o odvolaní prezidenta Slovenskej republiky,
- či rozhodnutie o rozpustení alebo pozastavení činnosti politickej strany alebo politického hnutia je v zhode s ústavnými zákonmi a s inými zákonmi,
- rozhoduje o obžalobe Národnej rady Slovenskej republiky proti prezidentovi Slovenskej republiky vo veci úmyselného porušenia ústavy alebo vlastizrady,
- či rozhodnutie o vyhlásení výnimočného stavu alebo núdzového stavu a na toto rozhodnutie nadväzujúce ďalšie rozhodnutia boli vydané v súlade s ústavou alebo s ústavným zákonom.

Ústavnému súdu však môžu vyplývať povinnosti konať a rozhodovať aj v iných oblastiach, ako je ochrana ústavnosti, a na základe iných právnych predpisov než ústavy. O taký prípad ide aj v predmetnej právnej veci.

Oblasť slobodného prístupu k informáciám je súčasťou verejného práva, v tomto prípade správneho práva. Ústavný súd v oblasti rozhodovania v rámci správneho práva nemá postavenie súdneho orgánu, ale orgánu verejnej správy. V tomto prípade nemožno brať ohľad na to, že žalovaný má vo svojom názve slovo „súd“, pretože orgán v oblasti verejnej správy na úseku práva na prístup k informáciám, ktorý koná a rozhoduje o sprístupnení alebo nesprístupnení informácie, ktorú má alebo nemá vo svojej dispozičnej sfére, podľa zákona o slobode informácií je správnym (administratívnym) orgánom. V tomto prípade je odlišujúcim kritériom medzi súdom a správnym orgánom kompetencia: kým súd koná v rámci kompetencie podľa čl. 125 až 129 ústavy, správny orgán koná o sprístupnení alebo nesprístupnení informácie podľa zákona o slobode informácií.

Túto skutočnosť zdôrazňuje aj to, že o sprístupnení alebo nesprístupnení informácie nerozhodujú jednotlivé senáty ústavného súdu v rámci svojej rozhodovacej činnosti, ale o sprístupnení alebo nesprístupnení informácií v zmysle zákona o slobode informácií rozhodujú štátni zamestnanci (úradníci) a v druhom stupni predsedníčka ústavného súdu v rámci štátnej správy súdov.

S prihliadnutím na § 1 ods. 2 správneho poriadku, § 244 ods. 2 OSP a zákon o slobode informácií, je možné ústavný súd definovať ako inú právnickú osobu, ktorá v oblasti verejnej správy rozhoduje o právach a povinnostiach fyzických osôb a právnických osôb, a teda ako správny orgán, prípadne ako orgán verejnej správy. Preto aj právoplatné rozhodnutie žalovaného je preskúmateľné súdom v správnom súdnictve podľa druhej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku „Rozhodovanie o žalobách proti rozhodnutiam a postupom správnych orgánov“. Konanie o tejto žalobe je následne spoplatnené podľa položky č. 10 písm. a/ sadzobníka súdnych poplatkov ako návrh na preskúmanie zákonnosti rozhodnutia orgánu verejnej správy na základe žaloby, ak v písmenách b/ až d/ nie je ustanovené inak, vo výške 70,- €.

Krajský súd správne postupoval, keď žalobcu vyzval výzvou na zaplatenie súdneho poplatku za podanú žalobu vo výške 42.420 € podľa položky č. 10 písm. a/ sadzobníka súdnych poplatkov (č. l. 17), keďže uznesením č. k. 1S/260/2012-7 z 28. marca 2013 krajský súd v súlade s § 112 ods. 1 O.s.p. rozhodol o spojení spolu 606 vecí na spoločné konanie. Žalobca bol poučený, že ak nebude poplatok v určenej 10-dňovej lehote zaplatený, súd konanie podľa § 10 ods. 1 zákona o súdnych poplatkoch zastaví.

Právny zástupca žalobcu výzvu prevzal 2. mája 2013. Najvyšší súd dáva žalobcovi do pozornosti celé ustanovenie § 10 zákona o súdnych poplatkoch, ktoré rozlišuje medzi výzvou na zaplatenie súdneho poplatku a uznesením na zaplatenie súdneho poplatku. Ide o dva inštitúty odlišné svojou formou, podmienkami a následkami nezaplatenia súdneho poplatku na základe nich.

Výzva na zaplatenie súdneho poplatku (§ 10 ods. 1 zákona o súdnych poplatkoch) je poplatníkovi zasielaná v prípade nezaplatenia súdneho poplatku splatného podaním návrhu na začatie konania alebo

dovolania; následkom nezaplatenia súdneho poplatku je zastavenie konania. Účelom výzvy nie je uloženie povinnosti zaplatiť súdny poplatok, ale upozornenie na jej nesplnenie. Sama povinnosť vyplýva zo zákona a je podmienkou pre to, aby súd mohol pokračovať v konaní. Výzva na zaplatenie súdneho poplatku teda nie je rozhodnutím, neukladá sa ňou povinnosť účastníkovi konania, a nevzťahujú sa na ňu požiadavky kladené na obsahové a formálne náležitosti rozhodnutia (uznesenia).

Na druhej strane uznesením (§ 10 ods. 2 zákona o súdnych poplatkoch) na zaplatenie súdneho poplatku sa účastníkovi ukladá povinnosť zaplatiť súdny poplatok. Jeho vydanie je zákonom taxatívne obmedzené na prípady, kedy:

- už súd začal konať vo veci samej,
- vznikla poplatková povinnosť poplatníkovi, ktorému súd ustanovil opatrovníka, pretože nie je známy jeho pobyt, alebo sa mu nepodarilo doručiť na známu adresu v cudzine,
- došlo k rozšíreniu návrhu alebo podaniu vzájomného návrhu v tej istej veci potom, ako začal konať vo veci samej,
- ide o opravný prostriedok proti rozhodnutiu správnych orgánov,
- žiada zaplatenie poplatku vo výške odporujúcej úprave podľa tohto zákona,
- vznikla poplatková povinnosť poplatníkovi podaním návrhu na nariadenie predbežného opatrenia.

Uznesenie, ktorým sa vyrubuje súdny poplatok, je teda vydávané v prípadoch, kedy súdu zo zákona vyplýva povinnosť o návrhu konať bez ohľadu na zaplatenie súdneho poplatku, alebo kedy došlo k situácii, že súd napriek nezaplatenému súdnemu poplatku konanie nezastavil, ale v ňom pokračoval. Ide o prípady, kedy by jednak došlo k neželanému odkladu rozhodnutia, ktoré neznesie odklad (napr. predbežné opatrenie), alebo by prípadná hrozba zastavenia konania nebola efektívna, resp. účelná. Rizikom, ktoré na seba účastník konania preberá v prípade nezaplatenia súdneho poplatku, je možnosť vymáhania („exekúcie“) nezaplateného súdneho poplatku podľa zákona č. 65/2001 Z. z. o správe a vymáhaní súdnych pohľadávok v znení neskorších predpisov.

Krajský súd správne poukázal na subsidiárne použitie Občianskeho súdneho poriadku, pretože vzťah medzi zákonom o súdnych poplatkoch a Občianskym súdnym poriadkom je založený na zásade *lex specialis derogat legi generali* (osobitný zákon alebo ustanovenie ruší všeobecný zákon alebo ustanovenie); osobitným zákonom je zákon o súdnych poplatkoch a všeobecným zákonom je Občiansky súdny poriadok. Nebol dôvod, aby krajský súd žalobcu vyzýval uznesením podľa § 10 ods. 2 zákona o súdnych poplatkoch, keďže neboli splnené taxatívne podmienky na jeho vydanie. Správne teda žalobcu vyzval výzvou podľa § 10 ods. 1 zákona o súdnych poplatkoch, ktorej je následkom nezaplatenia súdneho poplatku zastavenie konania. Žalobca teda svojím konaním v rozpore s § 10 ods. 1 zákona o súdnych poplatkoch sám spôsobil zastavenie konania pre nezaplatenie súdneho poplatku. Najvyšší súd zdôrazňuje, že jednotlivé ustanovenia zákona o súdnych poplatkoch (ale aj iných zákonov vo všeobecnosti) nemožno vykladať izolovane a bez kontextu, a to s akcentom na to, že žalobca je zastúpený kvalifikovaným právnym zástupcom, za ktorého koná advokát s právnickým vzdelaním.

V správnom súdnictve sa dokazovanie nevykonáva, pre súd je rozhodujúci stav v čase vydania druhostupňového rozhodnutia (§ 250i ods. 1 OSP). Výnimku tvoria prípady vyplývajúce z občianskoprávných, pracovných, rodinných a obchodných vzťahov alebo zo sankčných vecí (§ 250i ods. 2 OSP), o ktoré však v predmetnej právnej veci nejde. Zároveň je potrebné zohľadniť aj špecifiká správneho súdnictva, kedy súd v správnom súdnictve nie je súdom skutkovým, ale preskúmava zákonnosť rozhodnutí a postupov správnych orgánov (§ 244 a nasl. OSP).

Krajský súd preto rozhodol na základe skutkového stavu, ktorý existoval v čase vydania rozhodnutia žalovaného, na základe nezaplatenia súdneho poplatku žalobcom, vo veci nevykonával dokazovanie v merite vecí, preto ani nenariadil pojednávanie.

Vychádzajúc z uvedených skutočností a citovaných právnych predpisov je postup a rozhodnutie krajského súdu v súlade s § 250b ods. 1, § 250d ods. 3 OSP, § 10 ods. 1 zákona o súdnych poplatkoch. Preto Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Bratislave č. k.

1S/260/2012-23 z 18.júla 2013 ako vecne správne potvrdil (§ 219 ods. 1 v spojení s § 250 ja ods. 2 OSP).

O trovách odvolacieho konania rozhodol najvyšší súd podľa § 250k ods. 1 v spojení s § 224 ods. 1 OSP a účastníkom ich náhradu nepriznal, pretože žalobca nemal v odvolacom konaní úspech a žalovanému náhrada trov konania neprináleží.

Toto rozhodnutie prijal Najvyšší súd Slovenskej republiky v pomere hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 veta tretia zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 1. mája 2011).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok n i e j e prípustný.